

AANVULLEND ECOLOGISCH
VELDONDERZOEK

GENERAAL DE BONSWEG (ONG.)

TE GRAVE

GEMEENTE GRAVE

- ✿ Bodem
- ✿ Waterbodem
- ✿ Water
- ✿ Archeologie
- ✿ Ecologie
- ✿ Milieu

Ecologie

AANVULLEND ECOLOGISCH VELDONDERZOEK

Generaal de Bonsweg (ong.) te Grave

in de gemeente Grave

Opdrachtgever	BRO Postbus 4 5280 AA Boxtel
Project	GRV.BRO.ECO2
Rapportnummer	12023095
Status	Eindrapportage
Datum	22 oktober 2012
Vestiging	Boxmeer
Opsteller	Ing. M. Koen
Paraaf	
Kwaliteitscontrole	Ing. A.A. van Grinsven
Paraaf	

Kwaliteitszorg

Econsultancy is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het NGB is een vereniging van ecologische advies- en -onderzoeksbureaus en werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Econsultancy accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Econsultancy uitgevoerde onderzoek neemt.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	1
2	LOCATIEGEGEVENS	1
3	ONDERZOEKSMETHODIEK	3
4	ONDERZOEKSRESULTATEN	5
	4.1 Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)	5
	4.2 Vleermuizen	5
	4.3 Steenmarter	7
5	TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING	8
	5.1 Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)	8
	5.2 Vleermuizen	9
	5.3 Steenmarter	10
6	SAMENVATTING	11

1 INLEIDING

Econsultancy heeft van BRO opdracht gekregen voor het uitvoeren van een aanvullend ecologisch veldonderzoek aan de Generaal de Bonsweg (ong.) te Grave in de gemeente Grave.

Het aanvullend ecologisch veldonderzoek is uitgevoerd in het kader van een bestemmingsplanwijziging en herontwikkeling.

Econsultancy is lid van de branchevereniging "Netwerk Groene Bureaus" en werkt volgens de door het Netwerk opgestelde gedragscode en protocollen.

Het aanvullend ecologisch veldonderzoek is uitgevoerd naar aanleiding van de resultaten van de quickscan flora en fauna die BRO in januari 2012 op de onderzoekslocatie heeft uitgevoerd (rapport 211x05493). Uit deze quickscan is gebleken dat, om de effecten van de ingreep volledig te kunnen toetsen aan de Flora- en faunawet, ten aanzien van een aantal soorten meer informatie is benodigd. De conclusies van de betreffende quickscan flora en fauna staan hieronder weergegeven.

Soorten met jaarrond beschermde nestplaatsen volgens de 'Aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' van het Ministerie van LNV uit 2009 zijn in en rondom het plangebied niet aangetroffen. In de aanwezige bomen en rondom de aanwezige bebouwingen zijn geen nesten van deze soorten waargenomen, echter de omgeving is wel geschikt voor bijvoorbeeld Gierzwaluw. In dit kader is het aan te bevelen een broedvogelonderzoek uit te voeren naar vogelsoorten met jaarrond beschermde nestplaatsen. Algemene verspreidingsgegevens sluiten het voorkomen van Steenmarter in deze omgeving niet uit, een nader onderzoek van de te slopen gebouwen met betrekking tot het voorkomen van Steenmarter wordt daarom noodzakelijk geacht. Daarnaast wordt voor de aanvang van de sloop van de bestaande bebouwing een vervolgonderzoek naar het voorkomen van verblijfsplaatsen van gebouwbewonende vleermuissoorten in de te slopen gebouwen (dit geldt ook voor het bestaande woonhuis aan de Generaal de Bonsweg 3) noodzakelijk geacht. De aanvullende onderzoeken naar broedvogels in het plangebied, steenmarters en vleermuizen in de te slopen gebouwen van het plangebied, kunnen gecombineerd uitgevoerd worden. Het dient de aanbeveling de onderzoeken in het voorjaar van 2012 uit te voeren, zodat het vleermuissonderzoek conform het vleermuisprotocol in september-oktober 2012 afgerond kan worden.

2 LOCATIEGEGEVENS

De onderzoekslocatie is gelegen ten zuiden van de Generaal de Bonsweg (ong.) en ten oosten van de Steegschenhofweg (ong.), circa 1,5 km ten zuidwesten van de kern van Grave in de gemeente Grave (zie figuur 1). Volgens de topografische kaart van Nederland, kaartblad 45 F (schaal 1:25.000), zijn de coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie X = 178.705, Y = 417.635.

De onderzoekslocatie betreft een oud kazerneterrein wat momenteel (deels) in gebruik is als asielzoekerscentrum (AZC). Daarnaast maakt het woonperceel aan de General de Bonsweg 3 tevens deel uit van de onderzoekslocatie. Rondom de onderzoekslocatie is het buitengebied van Grave gelegen, bestaande uit voornamelijk agrarische bouwlanden met bijbehorende bedrijfspanden. Het buitengebied ten oosten, zuiden en westen heeft een groen karakter door de aanwezigheid van bomen in lijn- en vlakvorm. Ten noorden bevindt zich slechts een smalle strook van het buitengebied en heeft een minder boomrijk karakter. Verder naar het noorden is de bebouwde kom van Grave gelegen.

Figuur 1. Topgrafische ligging van het kazerneterrein.

De initiatiefnemer is voornemens de onderzoekslocatie op duurzame wijze te herontwikkelen. Ten behoeve van de herontwikkeling zal het huidige asielzoekerscentrum worden verplaatst naar de oostelijke zijde van het kazerneterrein. Ten behoeve hiervan zal de aanwezige bebouwing (twee slaapgebouwen, een sporthal en een bijgebouw) worden gesloopt en wordt vervolgens nieuwbouw gerealiseerd. De bebouwing van Generaal de Bonsweg 3 zal worden gesloopt ten behoeve van de te realiseren ontsluiting. Het westelijk deel komt hierdoor vrij voor herontwikkeling. In figuur 2 is de te slopen / te onderzoeken bebouwing op kaart weergegeven.

Figuur 2. De onderzoekslocatie, blauw omlijnd, met daarin in rood aangegeven de te slopen bebouwing (bron: quickscan flora en fauna BRO).

3 ONDERZOEKSMETHODIEK

Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

Voor broedvogels zijn in de periode april-juli in totaal vier veldonderzoeken uitgevoerd, waarvan twee ochtendbezoeken en twee avondbezoeken. De onderzoekslocatie is geïnventariseerd op broedvogels waarvan de nesten een jaarrond beschermde status hebben (beschermingscategorie 1 t/m 4). Hierbij zijn de aanwezige bomen gecontroleerd op de aanwezigheid van nesten van soorten als buizerd, sperwer en ransuil.

Daarnaast is met betrekking tot de bebouwing, gedurende de twee ochtendrondes, gezocht naar roepende huismussen. Mannetjes huismussen roepen namelijk, met name in het voorjaar ('s ochtends), vaak vanaf de dakranden/goten waar hun nesten zich bevinden. Bij het aantreffen van roepende mannetjes mag worden aangenomen dat zich onder het betreffende dak een of meerdere nesten bevinden. Daarnaast is gedurende de ochtendrondes gelet op huismussen die (met nestmateriaal) onder dakpannen verdwenen. Voor gierzwaluw is tijdens twee avondrondes in juni-juli gelet op invliegende gierzwaluwen op de onderzoekslocatie. Er is niet conform de BMP-methode van SOVON gewerkt, aangezien het gaat om eenvoudig te onderzoeken soorten binnen een beperkt gebied.

Vleermuizen

Voor vleermuizen zijn in de periode half mei tot eind september in totaal vijf inventarisatierondes uitgevoerd. De inventarisatierondes hebben in de ochtenduren voor zonsopkomst of in de avonduren na zonsondergang plaatsgevonden. Het vleermuizenonderzoek is uitgevoerd binnen de meest gunstige periode van het jaar waarin vleermuizen aantoonbaar van een onderzoekslocatie gebruik kunnen maken. Gedurende de periode mei tot en met half juli hebben de meeste soorten hun zomer- en kraamverblijfplaatsen bezet en zijn druk bezig met het grootbrengen van jonge dieren. In de maanden augustus en september maken vleermuizen gebruik van paarverblijfplaatsen en zijn veel soorten in de omgeving van hun winterverblijf te vinden. Winterverblijfplaatsen zijn echter zeer lastig vast te stellen dan wel uit te sluiten, hieromtrent kunnen vooralsnog alleen aannames worden gedaan. De onderzoeksinspanning is gebaseerd op de functies zomerverblijfplaats, kraamverblijf en paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis, laatvlieger en gewone grootoorvleermuis.

De geleverde onderzoeksinspanning is conform het protocol voor vleermuisonderzoek (versie 24 februari 2012), dat is opgesteld door het vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureau's en de Zoogdiervereniging, in overleg met Dienst Landelijk Gebied en de Gegevensautoriteit Natuur. Het protocol heeft tot doel het belang van de functies van onderzoekslocaties voor soorten vleermuizen effectief en efficiënt vast te stellen dan wel uit te sluiten. Doordat het protocol is gevolgd, bestaat grote mate van juridische zekerheid, dat is voldaan aan een wettelijke en maatschappelijk verantwoorde inspanning, om na te gaan of soorten en functies van gebieden in het geding zijn. Het kan echter nooit worden uitgesloten dat verblijfsfuncties tijdens het onderzoek worden gemist, maar er is wel aan de minimaal verplichte onderzoeksinspanning voldaan. In het bijzonder wanneer de aanwezigheid van gebiedsfuncties of soorten worden uitgesloten, zal een onderzoek volgens het protocol als juridisch voldoende worden aangemerkt.

Tijdens de veldbezoeken is voornamelijk gelet op uitvliegende, invliegende, zwermende of gevelgrijpende vleermuizen. Daarnaast is er ook gelet op foeragerende en passerende vleermuizen. Tijdens de twee laatste veldbezoeken is voornamelijk gelet op sociale geluiden. In de periode augustus - september produceren mannetjes vleermuizen namelijk sociale geluiden vanuit of vliegend rondom bebouwing om vrouwtjes te lokken.

Alle veldbezoeken zijn uitgevoerd met behulp van een batdetector (Pettersson D 240x) met opname-mogelijkheid. Een batdetector zet het voor het menselijk gehoor niet hoorbare ultrasone geluid van vleermuizen om naar frequenties die wel hoorbaar zijn.

Op basis van de geluidsfrequenties en ritmes kunnen verschillende soorten vleermuizen worden onderscheiden. De opnamemogelijkheid is belangrijk omdat de geluidsopnames kunnen worden gebruikt voor het determineren van soorten die op basis van hun geluid moeilijk zijn te onderscheiden (met name Myotis-soort) en waarbij het sonogram uitsluitel kan geven. Hierbij wordt gebruik gemaakt van analyseprogramma Batsound.

Steenmarter

Voor steenmarter is een in pandige inspectie uitgevoerd. Hierbij zijn de ongebruikte ruimtes van de te slopen bebouwing geïnspecteerd op verblijfsindicatoren van steenmarter, zoals prooiresten, haren en uitwerpselen. Daarnaast is tijdens alle veldbezoeken ten behoeve van het vleermuizenonderzoek gelet op de aanwezigheid van steenmarter. Verder is aan werknemers van het AZC gevraagd in hoeverre zij waarnemingen hadden gedaan van steenmarter binnen het plangebied en/of er gevallen van overlast binnen het plangebied door steenmarter bij hen bekend waren.

Tabel I bevat een overzicht van de uitgevoerde veldbezoeken.

Tabel I. Onderzoeksinspanning per soortgroep

		april		mei		juni		juli		augustus		september	
broedvogels	tijdstip	-	2 x ochtendinventarisatie en 2 x avondinventarisatie*						-				
	datum		24 april & 29 mei & 25 juni & 11 juli										
	functie		nestlocaties										
vleermuizen	tijdstip	-			1 x ochtendronde* en 2 x avondronde*				-		2 x avondronde		
	datum				29 mei & 25 juni & 11 juli						23 aug. & 11 sept.		
	functie				zomer/kraamverblijf						paarverblijf		
steenmarter	tijdstip	-			combinatie met vleermuizenonderzoek								
	datum												
	functie				vaste rust- en verblijfplaats								

* Gezien de grootte en complexiteit van de onderzoekslocatie, zijn, om het missen van in- en uitvliegende individuele dieren te verkleinen, de veldbezoeken ten behoeve van vleermuizen en gierzwaluw in de periode mei-juli met 2 personen uitgevoerd.

Tijdens de veldbezoeken waren de weersomstandigheden voor het waarnemen van vleermuizen, broedvogels en steenmarter gunstig. De buitentemperaturen lagen tussen de 20 °C en 12 °C, de windsnelheid bedroeg maximaal 3 Bft en tijdens alle veldbezoeken was het droog. De weersomstandigheden voldoen hierbij aan de protocollaire eisen voor vleermuizen onderzoek: temperatuur niet lager dan 10 °C, de windsnelheid beneden de 5 Bft en geen sprake van neerslag, anders dan lichte motregen.

4 ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

Huismus

Tijdens de twee ochtendbezoeken in de periode april-mei zijn er op het kazerneterrein geen nestplaatsen van huismussen aangetroffen. Op het woonperceel General de Bonsweg 3 zijn echter wel huismussen waargenomen, die vanaf dakgoten ter plaatse zaten te roepen. Het is aan te nemen dat de betreffende huismussen een nest onder de dakpannen van de betreffende woning hebben. Verder maken de huismussen gebruik van de aanwezige beplanting in de tuin als gezamenlijke schuil- en rustplaats. Op basis van het aantal mannetjes gaat het hier om circa 10 paar huismussen. Omdat de veldbezoeken slechts momentopnames betreffen is het niet uit te sluiten dat het daadwerkelijke aantal broedparen in de bebouwing van Generaal de Bonsweg 3 hoger ligt.

Gierzwaluw

Gierzwaluwen nestelen meestal in ruimtes onder dakpannen en openingen onder boeidelen. Gierzwaluwen vliegen gegroepeerd met hoge snelheden tussen de gebouwen door en vliegen daarbij plotseling ergens binnen. Op de onderzoekslocatie en in de directe omgeving zijn gedurende de veldbezoeken geen in- of uitvliegende gierzwaluwen waargenomen. Op basis van de huidige onderzoeksinspanning kan worden uitgesloten dat de betreffende bebouwing een vaste rust- en verblijfplaats vormt voor gierzwaluw.

Overige vogelsoorten

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar zijn er op de onderzoekslocatie geen nesten aangetroffen die mogelijk in gebruik zouden kunnen zijn door soorten waarvan het nest jaarrond is beschermd, zoals buizerd, sperwer en ransuil. Tevens zijn tijdens de veldbezoeken geen territoriale gedragingen van dergelijke soorten waargenomen en zijn er geen jongen gehoord. Op basis van de geleverde onderzoeksinspanning kan worden vastgesteld dat op de onderzoekslocatie in 2012 geen vogelsoort heeft gebroed waarvan het nest jaarrond is beschermd.

4.2 Vleermuizen

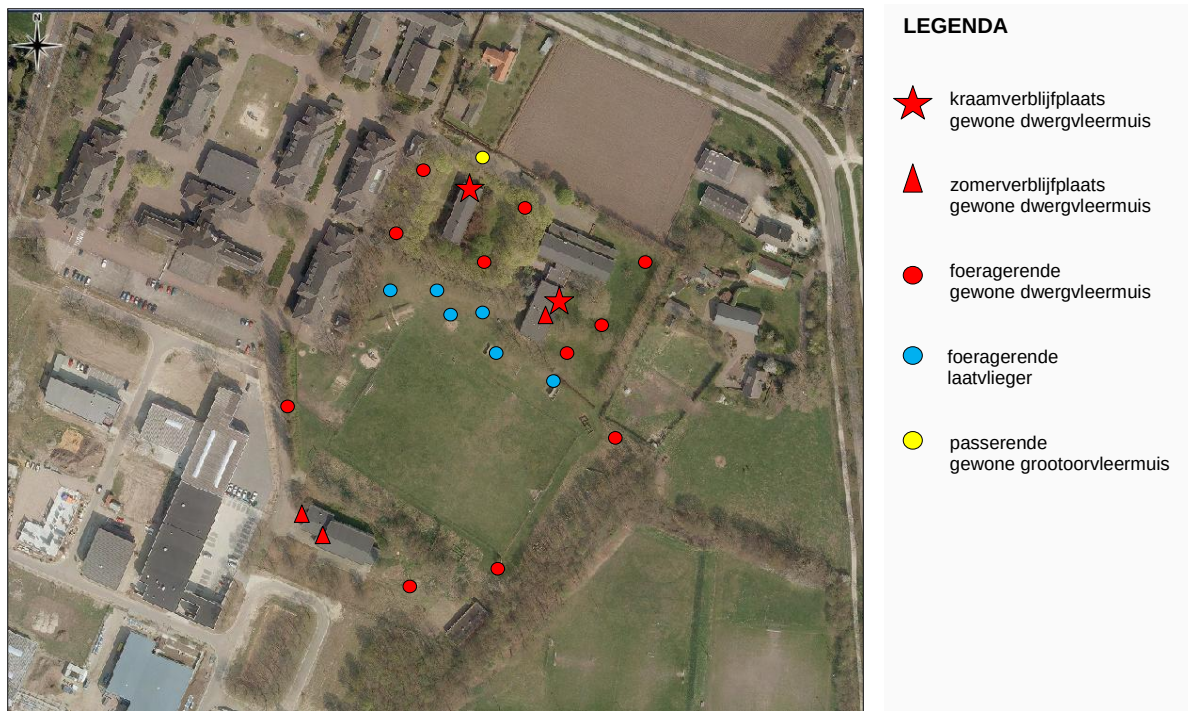
Verblijfplaatsen

Tijdens de ochtendronde op 29 mei zijn in twee van de te slopen gebouwen verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen aangetroffen. Aan de noordzijde van het westelijke slaapgebouw is een groep van circa 30 invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De dieren kropen via de open stootvoegen de spouw binnen. Gezien de aantallen betreft hier een kraamverblijfplaats van gewone dwergvleermuis (vrouwtjes). Daarnaast zijn aan de westzijde van de sporthal twee invliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. De twee individuen vlogen op twee verschillende locaties de spouw in. Het betreft hier een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis (vermoedelijk mannetjes). De locaties van de verblijfplaatsen zijn in figuur 3 op een luchtfoto aangegeven.

Tijdens de avondronde op 25 juni zijn er met betrekking tot de bekende verblijfplaatsen geen uitvliegende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Wel zijn er zowel bij het westelijke als het oostelijke slaapgebouw diverse keutels waargenomen aan de buitenmuren. Met betrekking tot het westelijke gebouw betrof het de reeds bekende plek waar tijdens de ochtendronde een kraamverblijfplaats is aangetroffen. Met betrekking tot het oostelijke gebouw zijn er grotere aantallen keutels aangetroffen aan de oostzijde van dit gebouw (zie figuur 3). Vermoedelijk zijn de dieren uit het westelijke gebouw eerst verhuist naar het oostelijke gebouw en vervolgens zijn deze naar verwachting weer verhuist naar elders op het kazerneterrein. Deze locatie is echter onbekend.

Tijdens de avondronde op 11 juli is uit het oostelijke slaapgebouw 1 uitvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Het betrof ongeveer dezelfde locatie als waar de grote hoeveelheid keutels aan de muur was aangetroffen. Omdat hier nu slechts één dier uitvloog, is dit gebouw ook in gebruik als zomerverblijfplaats.

Tijdens avondbezoeken in de paarperiode zijn bij alle drie de gebouwen waar eerder verblijfplaatsen/verblijfsindicaties zijn aangetroffen, baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Op basis van dit gedrag kan er vanuit worden gegaan dat de betreffende gebouwen tevens in gebruik zijn als paarverblijfplaats. Omdat de betreffende gebouwen een kraam-, zomer- en/of paarverblijfsfunctie hebben voor gewone dwergvleermuis, is de kans groot dat deze bebouwing ook wordt gebruikt als winterverblijfplaats door een of meerdere gewone dwergvleermuizen.

Figuur 3. De belangrijkste waarnemingen ten aanzien van vleermuizen tijdens de veldbezoeken.

Foeragerende vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken zijn er rondom de gebouwen waarin verblijfplaatsen zijn aangetroffen diverse foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen. Met name het eerste uur na zonsondergang wordt er relatief veel van de aanwezige eikenbomen gebruik gemaakt om hier rond omheen te foerageren. Op basis hiervan kan worden aangenomen dat het aanwezige groen in relatie staat tot de geschiktheid van de verblijfplaatsen voor gewone dwergvleermuis.

Tijdens het avondbezoek op 25 juni zijn aan de noordzijde van het gras/sportveld (zie figuur 3) circa tien foeragerende laatvliegers waargenomen. De dieren foerageerde hier op juni kevers die hier de betreffende avond massaal rondvlogen. Tijdens de overige avondbezoeken zijn hier geen laatvliegers waargenomen, met uitzondering van een individueel passerend individu. Een verblijfplaats van laatvlieger in de te slopen bebouwing is uit te sluiten. Naast gewone dwergvleermuis en laatvlieger is in de paarperiode op de onderzoekslocatie een passerende gewone grootoorvleermuis waargenomen (zie figuur 3). Er zijn echter geen waarnemingen gedaan die indiceren dat gewone grootoorvleermuis (of andere vleermuissoorten) een verblijfplaats heeft in een van de te slopen gebouwen.

Vliegroutes

Vleermuizen maken veelal gebruik van lijnvormige (donkere) landschapselementen als houtsingels, beken en lanen om zich te verplaatsen tussen verblijfplaatsen en foerageergebieden. Tijdens het avondbezoek op 25 juni zijn langs de rij Italiaanse populieren ten noorden van de sporthal circa tien passerende gewone dwergvleermuizen waargenomen, die langs deze bomenrij in zuidoostelijke richting vlogen. Gezien de beperkte lengte van de bomenrij is er geen sprake van een vliegroute. Wel gebruiken gewone dwergvleermuizen de bomen mogelijk als oriëntatie om het kazerneterrein te verlaten. Indien er in de toekomst groene elementen aanwezig blijven die de bebouwing op het terrein min of meer verbinden met het groen in de omgeving, zullen vleermuizen hun weg blijven vinden naar de grotere foerageergebieden buiten de onderzoekslocatie.

4.3 Steenmarter

Tijdens geen van de veldbezoeken zijn er waarnemingen gedaan van de steenmarter of zijn er sporen van steenmarter aangetroffen binnen de toegankelijke delen van het plangebied. Bij intensief gebruik van een locatie door steenmarter zijn dergelijke sporen vrij eenvoudig aan te treffen. Gelet op het ontbreken ervan kan worden gesteld dat de bebouwing op de onderzoekslocatie niet in gebruik is als vaste rust- en verblijfplaats door steenmarter. Verder is er ook geen overlast van steenmarter bekend bij de medewerkers van het AZC. Een van de medewerkers vertelde in het verleden bij de parkeerplaats bij de toegangspoort aan de Steegschenhofscheweg wel eens een steenmarter gezien te hebben, maar dat is alweer een aantal jaren geleden. Op basis van het ontbreken van sporen en recente waarnemingen is het met voldoende zekerheid uit te sluiten dat steenmarter momenteel een vaste- rust- en verblijfplaats heeft op de onderzoekslocatie.

5 TOETSING AAN WET- EN REGELGEVING

Indien er bij de uitvoering van ingrepen in het kader van ruimtelijke ontwikkeling overtredingen van de Flora- en faunawet zullen optreden, dient door het treffen van maatregelen verstoring, en daarmee overtreding, te worden voorkomen. Omdat het verkrijgen van een ontheffing voor het verstoren van vaste rust- of verblijfplaatsen van broedvogels en vleermuizen bij ruimtelijke ontwikkeling niet mogelijk is, is dit de enige manier om “verstorende” ingrepen ten aanzien van vaste rust- en verblijfplaatsen uit te kunnen voeren.

Het aanvragen van een ontheffing is in dit geval niet noodzakelijk. Wel kan er voor worden gekozen om de voorgenomen werkwijze te laten toetsen door Dienst Regelingen, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Dit heet echter nog steeds een ontheffingsaanvraag. Deze aanvraag zal vervolgens worden beantwoordt met een positieve afwijzing/verklaring van geen bedenkingen. Hiermee bevestigt Dienst Regelingen dat de voorgenomen werkwijze overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt. De maatregelen, inclusief ecologische onderbouwing, dienen te worden vastgelegd in een activiteitenplan. Vervolgens dienen de maatregelen te worden opgenomen in een (ecologisch) werkprotocol dat op de locatie aanwezig dient te zijn ten tijde van uitvoering van het project.

De maatregelen die de betreffende functionaliteit zullen behouden en overtreding van de Flora- en faunawet zullen voorkomen zijn in het algemeen in te delen in de volgende vier stappen:

- a. alternatieve verblijfplaatsen aanbieden als tijdelijke opvang van het verlies van de potentiële verblijfplaatsen voor de periode tussen de ingreep en de realisatie van de nieuwe situatie;
- b. de betreffende locaties voor de ingreep ongeschikt maken voor beschermde soorten en/of de werkzaamheden uitvoeren in de minst gevoelige periodes;
- c. controleronde(s) om afwezigheid beschermde soorten op moment van ingreep aan te tonen;
- d. in de nieuwe situatie duurzame verblijfsmogelijkheden voor beschermde soorten creëren.

5.1 Broedvogels (beschermingscategorie 1 t/m 4)

Beschermingsregime

Alle broedende inheemse vogels en hun nesten zijn wettelijk beschermd en vallen onder de strikt beschermde klasse (soorten tabel 3). De Flora- en faunawet regelt onder meer de bescherming van vogels in het broedseizoen: het verstoren van broedende vogels en jongen, of het vernielen van nesten en eieren is verboden. In de meeste gevallen is een overtreding gemakkelijk te voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren of de broedgelegenheid buiten het broedseizoen te verwijderen. Nesten van huismus, steenuil, sperwer, ransuil, kerkuil, boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, ooievaar, oehoe, roek, slechtvalk, wespandief en zwarte wouw zijn het gehele jaar beschermd. Het betreffen soorten uit de beschermingscategorieën 1 t/m 4 van de aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen (bron: Dienst Regelingen, 25 augustus 2009). De nestplaats, bomengroep of boomholte van een deel van deze soorten worden ook buiten het broedseizoen gebruikt. Een ander deel van deze soorten maken enkel gebruik van door andere vogelsoorten gemaakte nestgelegenheid, of maken ieder jaar gebruik van hetzelfde nest (of dezelfde nestlocatie).

Huisumus

De bebouwing van Generaal de Bonsweg 3 heeft een functie als vaste rust- en verblijfplaats (broedlocatie) voor huismus. Daarnaast heeft ook het groen, met name de dichtere struiken en heggen, een functie voor huismussen als (gezamenlijke) schuil- en rustplaats. Verder vormt de tuin en directe omgeving een voedselbron (insecten) voor huismussen in de broedperiode. Zonder het aanwezige groen zouden de nestlocaties ongeschikt zijn voor huismussen.

De nestlocatie van huismus is jaarrond beschermd. Dit betekent dat de functionaliteit te allen tijde behouden dient te blijven. Omdat het broedsucces grotendeels afhankelijk is van het groen / voedsel-aanbod in de directe nabijheid, geniet ook het groen een bescherming om indirecte verstoring van nestlocaties te voorkomen. Door het treffen van adequate maatregelen kan de functionaliteit worden behouden en zal overtreding van de Flora- en faunawet worden voorkomen. Het niet treffen van de maatregelen of het treffen van onvoldoende maatregelen betekent een overtreding van Flora- en faunawet.

Gierzwaluw

Ten aanzien van gierzwaluwen is er op basis van de huidige onderzoeksinspanningen met betrekking tot de voorgenomen sloop geen sprake van overtredingen in het kader van de Flora- en faunawet.

Overige vogelsoorten

Ten aanzien van overige vogelsoorten waarvan het nest jaarrond is beschermd zijn er op basis van de huidige onderzoeksinspanningen met betrekking tot de voorgenomen plannen geen overtredingen in het kader van de Flora- en faunawet te verwachten. In de bomen op de onderzoekslocatie bevonden zich in 2012 geen nesten van soorten als buizerd, sperwer en ransuil.

5.2 Vleermuizen

Beschermingsregime

Alle in Nederland voorkomende vleermuissoorten genieten zowel binnen de Flora- en faunawet als binnen de Natuurbeschermingswet een strikte bescherming. Alle vleermuissoorten staan vermeld in bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn. Dit betekent dat ze beschermd zijn tegen verstoring van vaste rust- en verblijfplaatsen. Onder deze vaste rust- en verblijfplaatsen wordt verstaan: "het gehele systeem waarvan een populatie gebruik maakt tijdens de jaarcyclus van de soort". Dit houdt in dat niet alleen de zomer- en winterverblijfplaatsen maar ook de verbindingen hiertussen (vliegroutes) en de foerageergebieden bescherming genieten.

Vleermuizen zijn streng beschermd omdat dat ze erg kwetsbaar zijn. De afgelopen vijftig jaar zijn sommige soorten erg zeldzaam geworden of geheel verdwenen. Wanneer overwinterende dieren worden verstoord, is de kans groot dat ze sterven omdat ze dan teveel van hun vetreserve gebruiken. Maar al te vaak worden bomen gekapt en oude gebouwen gerenoveerd of gesloopt. Als zich hierin een vleermuiskolonie bevindt, heeft dat grote gevolgen voor de vleermuisstand in de wijde omgeving. Omdat ze meestal maar één jong per jaar krijgen, kan herstel erg lang duren. Vleermuizen kunnen zelf geen verblijfplaatsen maken en zijn dus afhankelijk van bestaande verblijfplaatsen. Daarnaast hebben ingrepen in het landschap ook negatieve gevolgen doordat foerageergebieden en vliegroutes, waar vleermuizen jaarlijks gebruik van maken, verdwijnen. De impact die een ingreep kan hebben verschilt sterk per situatie en per soort waardoor meestal gedetailleerde gegevens nodig zijn om een passend advies te geven.

Functie van de onderzoekslocatie voor vleermuizen

De twee te slopen slaapgebouwen op de onderzoekslocatie hebben een functie als kraam-, zomer-, paar en mogelijk winterverblijfplaats voor gewone dwergvleermuizen. Op basis hiervan kunnen gewone dwergvleermuizen in dit geval elk moment van het jaar gebruik maken van de betreffende twee gebouwen. Daarnaast heeft de sporthal een functie als zomer- en paarverblijfplaats. Ook hier is de functie winterverblijfplaats niet uit te sluiten, echter zijn de andere twee gebouwen, vanwege de continue aanwezigheid van mensen die veelvuldig gebruik maken van verwarming, meer geschikt als winterverblijfplaats, met name bij koude weersomstandigheden. De bebouwing van Generaal de Bonsweg 3 heeft geen functie als vaste rust- en verblijfplaats voor een vleermuisensoort.

Een verblijfsfunctie van gewone dwergvleermuis is jaarrond beschermd. Dit betekent dat iedere verblijfsfunctie te allen tijde dient te worden behouden. Door het treffen van adequate maatregelen dient overtreding van de Flora- en faunawet worden voorkomen. Het niet treffen van de maatregelen of het treffen van onvoldoende maatregelen betekent een overtreding van Flora- en faunawet.

Ten behoeve van de geschiktheid van de betreffende bebouwing als verblijfplaats voor gewone dwergvleermuis is het aanwezige groen ook van betekenis. Met betrekking tot de toekomstige situatie dient er dan ook voldoende vergelijkbaar groen aanwezig te blijven. Te aanzien van laatvlieger is het lastiger in te schatten wat het effect zou kunnen zijn van het eventuele verdwijnen van het sportveld met eikenbomen langs de rand. In deze rand, onder andere tussen de boomwortels, leven de larven van junikevers. Deze vliegen in juni uit en vormen op dat moment een belangrijke voedselbron voor laatvliegers in de kraamperiode. Gezien de kleinschaligheid van het betreffende gedeelte is het niet te verwachten dat het eventuele verlies van deze voedselbron, zal leiden tot negatieve effecten op voortplantingssucces van laatvlieger in de omgeving. Echter is dit niet met volledige zekerheid uit te sluiten. Hieromtrent wordt dan ook aanbevolen om deze voedselbron, zover als redelijkerwijs mogelijk is, te behouden.

5.3 Steenmarter

Ten aanzien van steenmarter is geen overtreding van de Flora- en faunawet te verwachten. Steenmarter is niet aangetroffen op de onderzoekslocatie. Op basis van de huidige gegevens hoeft met deze soort derhalve geen rekening gehouden te worden tijdens het uitvoeren van de plannen.

6 SAMENVATTING

Econsultancy heeft in opdracht van BRO een aanvullend ecologisch veldonderzoek uitgevoerd aan de Generaal de Bonsweg (ong.) te Grave in de gemeente Grave.

De initiatiefnemer is voornemens de onderzoekslocatie op duurzame wijze te herontwikkelen. Ten behoeve van de herontwikkeling zal het huidige asielzoekerscentrum worden verplaatst naar de oostelijke zijde van het kazerneterrein. Ten behoeve hiervan zal de aanwezige bebouwing worden gesloopt en wordt vervolgens nieuwbouw gerealiseerd. De bebouwing aan de Generaal de Bonsweg 3 zal tevens worden gesloopt ten behoeve van de te realiseren ontsluiting. Het westelijk deel komt hierdoor vrij voor herontwikkeling.

Door de voorgenomen plannen komt de functionaliteit voor huismus en gewone dwergvleermuis in het geding. Een dergelijke verstoring betekent een overtreding van de Flora- en faunawet. Door het treffen van adequate maatregelen zal de functionaliteit derhalve behouden moeten blijven. De maatregelen hebben onder andere betrekking het aanbieden van alternatieve nest- en verblijfplaatsen zowel tijdelijk als in de nieuwbouw en het behouden van foerageermogelijkheden. De maatregelen dienen te worden vastgelegd, zodat alle betrokken partijen hiervan op de hoogte zijn.

Het aanvragen van een ontheffing is in dit geval niet noodzakelijk. Wel kan er voor worden gekozen om de voorgenomen werkwijze te laten toetsen door Dienst Regelingen, onderdeel van het Ministerie van Economische Zaken, Landbouw & Innovatie. Dit heet echter nog steeds een ontheffingsaanvraag. Deze aanvraag zal vervolgens worden beantwoordt met een positieve afwijzing/verklaring van geen bedenkingen. Hiermee bevestigt Dienst Regelingen dat de voorgenomen werkwijze overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt.

